

FEMINISTISCH MANIFEST TER VERBETERING VAN DE ARBEIDSMARKT

The Feminist Club Amsterdam, 2017

The
Feminist
Club

Amsterdam

Contact: thefeministclub@autistici.org

FEMINISTISCH MANIFEST TER VERBETERING VAN DE ARBEIDSMARKT

De Nederlandse samenleving is nog altijd een seksistische samenleving; vrouwen en LHBT+personen ervaren discriminatie, uitsluiting en ongelijkheid. Dit moet veranderen. Daarom heeft The Feminist Club Amsterdam dit manifest opgesteld. Dit is een oproep aan alle politieke partijen om de volgende belangrijke punten op te nemen in hun partijprogramma en zich er actief voor in te zetten in de komende regeringsperiode(n). Het is van het hoogste belang om seksisme van de werkvloer te bannen.

Het manifest bestaat uit zes hoofdonderdelen. Elk onderdeel agendeert verschillende belangrijke punten die zijn onderbouwd met onderzoeken en artikelen, waarnaar veelvuldig verwezen wordt. De hoofdonderwerpen zijn:

- 1. Reproductieve- en ouderschapsrechten**
- 2. Salariskloof en waardering voor 'vrouwen'werk**
- 3. Vrijheid van kledingkeuze**
- 4. Seksueel geweld en seksuele intimidatie**
- 5. Racisme en discriminatie**
- 6. Volledige decriminalisering van sekswerk**

Voor vragen over dit manifest kunt u zich richten tot het e-mailadres op de voorpagina. Als u als persoon of organisatie het manifest wilt steunen horen wij dit graag.

1. Reproductieve- en ouderschapsrechten

1.1 Recht op anticonceptie en abortus

Om vrouwen een goede kans te bieden op de arbeidsmarkt, dienen anticonceptie en abortus beschikbaar en betaalbaar te zijn voor vrouwen. Wij maken ons zorgen over de door minister Schippers aangekondigde [wetswijziging](#), waardoor het huisartsen bemoeilijkt wordt om een overtijdbehandeling aan te bieden. Nu kunnen zij, [volgens de wet](#), al het middel sunmedabon voorschrijven. Door artsen te verplichten hier een licentie voor te behalen, wordt toegang tot sunmedabon bemoeilijkt. Wij willen dat abortus toegankelijk blijft via verschillende kanalen. Schippers' motivatie om de wet aan te passen is het abortuscijfer, terwijl dat in Nederland heel laag is. Het is ook een twijfelachtige wens. Zou niet juist het aantal ongewenste zwangerschappen omlaag moeten gaan, in plaats van het aantal abortussen? Er moet dus worden ingezet op [gratis anticonceptie](#), niet op het ontmoedigen van zwangeren om een abortus te ondergaan.

1.2 Zwangerschaps- en borstvoeding discriminatie

43% van alle zwangere mensen heeft te maken met zwangerschapsdiscriminatie, 1 op de 10 vrouwen wordt een baan geweigerd wegens hun zwangerschap en nog eens 1 op de 5 vrouwen heeft een sterk vermoeden dat dit hen is overkomen ([bron](#)). De overheid dient zich actief in te zetten tegen deze vormen van discriminatie.

Een specifiek vlak waarop vrouwen discriminatie ervaren is het geven van borstvoeding en kolven (zie bijvoorbeeld [hier](#)). Er zijn duidelijke wetten rond het geven van borstvoeding en het kolven van moedermelk (zie [hier](#)), hier moet streng op worden toegezien door de overheid. Het is niet acceptabel wanneer vrouwen in een toilethokje moeten kolven of wanneer zij gedwongen worden om te stoppen met borstvoeding te geven terwijl zij dat niet willen.

1.3 Ouderschapsverlof

Het ouderschapsverlof is Nederland zeer oneerlijk verdeeld. Vrouwen hebben recht op 16 weken ouderschapsverlof, waarvan 6 weken voor de uitgerekende datum en 10 weken erna (zie [hier](#)). De partner heeft slechts recht op 2 dagen betaald verlof en op 3 dagen onbetaald verlof (zie [hier](#)). Het is de bedoeling dat vanaf 1 januari 2019 deze 5 dagen allemaal als betaald verlof kunnen worden opgenomen (zie [hier](#)).

Tot de achtste verjaardag van het kind hebben beide ouders recht op 26 weken onbetaald verlof (zie [hier](#)), al zijn er ook werkgevers die dit verlof wel betalen (zie [hier](#)).

Wij willen de politieke partijen in Nederland aansporen om te streven naar een systeem dat zwangere personen niet benadeeld. In het huidige systeem worden vrouwen gedwongen om veel meer vrij te nemen dan hun partner. Een systeem zoals in Noorwegen of IJsland vormt een mooi voorbeeld voor Nederland (zie [hier](#)), waarbij mannen en vrouwen een specifiek aantal weken ouderschapsverlof wordt toegewezen die niet kunnen worden overgeheveld naar de partner.

Organisaties als [Rutgers](#), [Atria](#) en [Emancipator](#) hebben zich al duidelijk uitgesproken om de situatie rond ouderschapsverlof te verbeteren.

1.4 Kinderopvang

Er zijn verschillende vormen van kinderopvang, waaraan veel verschillende regels verbonden zijn (zie [hier](#)).

De kwaliteit van de kinderopvang moet goed in de gaten worden gehouden en in veel gevallen worden verbeterd; ongeveer 20% van de kinderopvangcentra worden als onvoldoende beoordeeld door de inspectie (zie [hier](#) en [hier](#)). In vergelijking met andere landen is de kinderopvang in Nederland duur en kan dit tot wel een vijfde van het gezinsinkomen kosten (zie [hier](#)). Omdat

kinderzorg vaak op de schouders van moeders (en specifieke alleenstaande moeders) terecht komt, wordt hierdoor een groot obstakel opgeworpen voor vrouwen om deel te nemen aan de arbeidsmarkt. Daarnaast weerhouden deze hoge kosten ouders met een laag inkomen ervan om hun kinderen naar de kinderopvang te brengen. Dit terwijl kinderopvang zeer bevorderlijk is voor de ontwikkeling van kinderen, zeker voor kinderen met een lage sociaal-economische status (zie [hier](#)).

Kinderopvang zou voor iedereen toegankelijk moeten zijn, zodat vrouwen en alleenstaande ouders meer kans hebben op de arbeidsmarkt. Opvang dient betaalbaar, toegankelijk en bereikbaar te zijn. Een goed voorbeeld is [hier](#) te vinden.

2. Salariskloof en waardering van 'vrouwen'werk

2.1 Salariskloof

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat er in Nederland een salariskloof tussen mannen en vrouwen bestaat van ongeveer 15% (zie [hier](#), [hier](#), [hier](#) en [hier](#)).

We willen dat politieke partijen zich actief inzetten om deze kloof te sluiten. Deze kloof is voor gekleurde vrouwen nog groter, dit laat zien hoe sekse en ras gezamenlijk voor gekleurde nog grotere nadelen opleveren.

2.2 De waarde van 'vrouwen'werk

Als het aankomt op de salariskloof, zijn er altijd mensen die benadrukken dat vrouwen dit aan zichzelf te danken hebben (zie [hier](#) en [hier](#)). Vrouwen werken vaker parttime en kiezen voor werk dat slechter betaald wordt. Wij doen een dringend beroep op politici om zogenaamd 'vrouwen'werk te herwaarderen. In banen waar voornamelijk vrouwen werken, zoals het onderwijs en de zorg, zijn de salarissen bedroevend laag. Banen waar van oudsher veel mannen werkten, maar die nu steeds meer door vrouwen worden uitgeoefend, zien een sterke daling in salaris (zie [hier](#)). Dit laat een diep systemisch seksisme zien, dat moet worden overwonnen.

2.3 Topposities

Vrouwen zijn nog steeds ernstig onder gerepresenteerd in de top van de academische beroepen (slechts 16% van de professoren is vrouw) en in de private sector (slechts 11% van de topposities worden door vrouwen uitgeoefend). De overheid zelf is ook een droevig voorbeeld, slechts 57 van de 150 Kamerleden is vrouw. Qua gendergelijkheid staat Nederland op de 16^e plaats van de wereld, ver onder landen als Rwanda en Burundi (zie [hier](#)). Er is dus veel ruimte voor verbetering! De [recente inspanningen](#) van minister Bussemaker zijn een goed begin, wij verwachten van politieke partijen dat zij deze inspanningen ondersteunen en uitbreiden naar andere sectoren. Hierbij is specifieke aandacht nodig voor minderheidsgroepen, zodat de top niet langer uit een collectief van witte heteromannen bestaat, maar een goede afspiegeling van de samenleving is.

3. Vrijheid van kledingkeuze

Wij willen dat alle mensen vrij zijn om de kleding te dragen die zij willen. Het verbieden van religieuze gezicht bedekkende kleding moet zo snel mogelijk worden teruggedraaid (zie [hier](#) en [hier](#)). Dress codes zijn doorgaans meer restrictief voor vrouwen dan voor mannen (zie [hier](#)), terwijl dit soort gedragsregels niet sekse specifiek zouden moeten zijn.

Daarnaast zou kleding nooit een reden mogen zijn om een vrouw te beschuldigen wanneer zij slachtoffer is van (seksuele) intimidatie of geweld.

4. Seksueel geweld en seksuele intimidatie

Eén op de tien werknemers is slachtoffer van seksuele intimidatie, vooral jonge vrouwen zijn kwetsbaar voor deze vorm van intimidatie (zie [hier](#)). Dit geldt nog sterker voor gekleurde vrouwen en mensen die behoren tot de LHBT+ community (zie [hier](#)). Politieke partijen moeten zich uitspreken tegen deze vormen van intimidatie en meer moeite steken in preventie.

Uit recent onderzoek blijkt dat een derde van alle vrouwen te maken heeft gehad met seksueel geweld, voor mannen is dat 7,7% (zie [hier](#)). Tegelijkertijd geeft 27,7% van de Europeanen aan dat verkrachting onder bepaalde omstandigheden gerechtvaardigd is (zie [hier](#)). In Nederland wordt van slechts 11% van de verkrachtingen aangifte gedaan, en van deze aangiften leidt slecht 10% tot een veroordeling (zie [hier](#)). Het is dus zonder meer erg belangrijk dat politieke partijen zich actief blijven inzetten tegen seksueel geweld; specifiek ook op de werkvloer.

5. Racisme en discriminatie

In de voorgaande punten werd al meermaals benoemd dat verschillende vormen van discriminatie ernstiger gelden voor gekleurde vrouwen en voor LHBT+ers. In deze tijd van groeiende polarisatie is bescherming van verschillende meer kwetsbare groepen in de samenleving van levensbelang.

5.1 Islamofobie

Het aantal Islamofobische aanvallen is in de afgelopen jaren sterk toegenomen (zie [hier](#), [hier](#) en [hier](#)). Het is belangrijk dat politici laten zien dat zij achter hun islamitische burgers blijven staan. Het terugdraaien van het verbod (zie punt 3) is daarin erg belangrijk. Het is ook belangrijk dat islamofob geweld niet alleen in woord, maar ook in daad wordt veroordeeld. Er moet actief beleid worden opgesteld om dit te voorkomen en het te bestraffen. Verder moet het recht om Islamitische scholen en moskeeën te stichten gerespecteerd worden.

5.2 Gekleurde vrouwen

Al in de eerdere punten is genoemd dat huidskleur op veel vlakken voor een slechte situatie kan zorgen. Gekleurde vrouwen krijgen minder betaald (zie 2.1 en 2.2) en hebben vaker te maken met seksueel geweld (zie punt 4). Specifiek beleid tegen discriminatie en racisme is iets dat in veel partijprogramma's ontbreekt. Wij vinden dat dit in elk partijprogramma benoemd zou moeten worden en er actief beleid moet worden opgesteld.

5.3 Vluchtelingen welkom!

Vluchtelingen zijn welkom en de overheid dient ervoor zorg te dragen dat deze mensen goed verzorgd worden en zo snel mogelijk mee kunnen draaien op de arbeidsmarkt.

Vrouwelijke vluchtelingen zijn erg kwetsbaar, zij maken tijdens hun vlucht vaak geweld mee en zijn vaak slachtoffer van verkrachting (zie [hier](#)). In de afgelopen jaren zijn ook meermaals verhalen opgedoken van gedwongen prostitutie in vluchtelingenkampen (zie [hier](#)). De overheid dient deze vrouwen te beschermen.

Voor LHBT+ vluchtelingen geldt ook dat zij vaak extra gevaar lopen, ook in AZC's (zie [hier](#)). Actieve inzet op bescherming van deze vluchtelingen is geboden.

5.4 LHBT+discriminatie

LHBT+ers hebben te maken met discriminatie en geweld, vooral jongeren binnen deze groep zijn kwetsbaar (zie [hier](#) en [hier](#)). Homomannen hebben bijvoorbeeld ten opzichte van heteromannen meer te maken met discriminatie en geweld (zie [hier](#)).

Transgenders hebben in grote mate te maken met discriminatie en geweld, op de werkvloer en in de bredere samenleving (zie [hier](#)). In de wet gelijke behandeling moet genderidentiteit en genderexpressie worden vastgelegd (zie [hier](#)). Er moet hen brede gezondheidszorg worden aangeboden.

Er is sprake van een grote schijntolerantie, waarin mensen zeggen dat zij geen problemen hebben met LHBT+ers, terwijl deze groep toch grote problemen ervaart (zie [hier](#)). Politieke partijen dienen zich structureel in te zetten tegen deze vorm van discriminatie, een keertje meevaren met de jaarlijkse Canal Parade is daarvoor niet genoeg.

5.5 Aandacht voor koloniaal verleden en heden

Het is belangrijk om binnen de politiek meer aandacht te besteden aan het koloniaal verleden en heden van Nederland. De overzeese gebieden worden vaak vergeten of gezien als één uniform gebied, terwijl er grote culturele verscheidenheid is. Ook moet er in het onderwijs stelselmatig aandacht zijn voor de verschillende eilanden en hoe de huidige politieke en sociale situatie tot stand is gekomen. Door deze bewustwording kan racisme worden teruggedrongen en krijgen alle inwoners van Nederland eerlijkere kansen op de arbeidsmarkt (zie [hier](#) en [hier](#)).

De rol van Nederland in de geschiedenis van de slavernij maakt deel uit van [de kerndoelen](#) voor het onderwijs. Er moet nauwlettend op worden toegezien dat hier structureel aandacht aan wordt besteed, zodat opgroeiende kinderen worden opgeleid tot bewuste en kritische burgers, met kennis van de systematische onderdrukken die is ontstaan in de slavernij.

5.6 Bijzondere gemeenten en landen in het Koninkrijk der Nederlanden

Verschillende eilanden in het Caribisch gebied maken nog altijd op een bijzondere manier deel uit van het Koninkrijk der Nederlanden. Op deze eilanden is verschillende problematiek, waarvoor politici zich hard dienen te maken.

5.6.1 Armoede

Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn bijzondere gemeenten binnen het Koninkrijk. De bewoners van deze eilanden worden op verschillende vlakken als tweederangs burgers behandeld (zie [hier](#)). Op deze eilanden is het minimumloon aanzienlijk lager dan in het Europese deel van Nederland (zie [hier](#) en ter vergelijking [hier](#)), evenals de kinderbijslag en de bijstand (zie [hier](#)). Verschillende uitkeringen zijn überhaupt niet aan te vragen op de bijzondere gemeenten. Dit alles terwijl de levenskosten op de eilanden hoger zijn, op Bonaire kosten boodschappen bijvoorbeeld zo'n 40% meer dan in het Europese deel van Nederland (zie [hier](#)). Het Nibud heeft vastgesteld dat de bewoners van Bonaire onder de armoedegrens leven (zie [hier](#)). (Meer over armoede in het Caribische gebied is [hier](#) te lezen)

Wij willen dat deze uitkeringen en toeslagen gelijk worden getrokken voor de bewoners van de BES-eilanden. Elke inwoner van Nederland moet aanspraak kunnen maken op een eerlijk minimumloon en de verschillende toeslagen. Dit bevordert ook de kansen op de arbeidsmarkt en de kans om uit de structurele armoede te kunnen komen.

5.6.2 Mensenrechten

Het Europees recht, de mensenrechtenverdragen van de VN en de Raad van Europa, en de kinderrechten moeten ook in de delen van Nederland buiten Europa worden gerespecteerd en gehandhaafd. Dit is nu nog niet altijd het geval (zie bijvoorbeeld [hier](#) en [hier](#)), terwijl het de plicht van het land is om er op toe te zien dat deze rechten overal gerespecteerd worden (zie [hier](#)). Wij vinden dat hier actief en voortdurend onderzoek naar moet worden gedaan, zodat iedere burger een veilig leven kan leiden.

5.6.3 Vrij verkeer

Voor alle inwoners van de bijzondere gemeenten en de landen binnen het Koninkrijk der Nederlanden (dus: Bonaire, Sint Eustatius, Saba, Aruba, Curaçao en Sint Maarten) moet het vrije verkeer mogelijk blijven. Voorstellen zoals die van [Fritsma](#) (PVV, 2013) en [Bosman](#) (VVD, 2013) zijn racistisch, het is niet voor niks dat de Raad van State zich hiertegen heeft [uitgesproken](#). Politieke

partijen moeten hierin het voorbeeld van de Raad van State volgen. Het vrij verkeer van personen is een recht dat voor alle burgers dient te gelden, het uitsluiten van Nederlandse burgers in gebieden buiten Europa is racistisch. Dit recht zou dus moeten worden uitgebreid in plaats van teruggedrongen (zie [hier](#)).

6. Decriminalisering van sekswerk

6.1 Achtergrond

Wij, als groep feministen, [steunen sekswerkers](#) (zie ook: [hier](#) en [hier](#)). In sommige gevallen zijn wij ook sekswerkers. De rechten van sekswerkers worden in Nederland niet volledig herkend en gerespecteerd. Dit komt voornamelijk door de bevooroordeelde ideeën die men heeft over sekswerk, die vaak op gender gebaseerd zijn. Sekswerk wordt vaak geassocieerd met gemarginaliseerde groepen vrouwen, zoals vrouwen uit de arbeidersklasse, transvrouwen, alleenstaande moeders, migranten en gehandicapten vrouwen. Wanneer het gaat over sekswerkers – die niet als respectabel worden gezien – wordt hun vermogen om beslissingen te maken over hun eigen leven, lichaam en werk, continu in twijfel getrokken. Wij vinden dat hier grote verandering in moet komen en roepen politici op om bij te dragen aan deze verandering.

6.2 Specifieke problematiek

In Nederland hebben sekswerkers te maken met discriminatie door de politie, gemeentes, banken, verzekeringsinstellingen, professionals in de gezondheidszorg en sociale voorzieningen. Sekswerkers hebben zelden toegang tot bescherming van hun Nederlandse arbeidsrechten. Ze hebben vaak te maken met intimidatie door politie, hun legale werkplekken worden vaak gedwongen gesloten door de gemeente en sekswerkers worden gedwongen tot illegale registratie door gemeenten. Het zou zo moeten zijn dat de arbeidsrechten van sekswerkers steeds beter worden beschermd door de wet, maar het omgekeerde is de werkelijkheid. De wetten in Nederland werken steeds meer verdrukkend.

Om deze problematiek op te kunnen lossen, moet sekswerk worden erkend als werk. Mensen die seksuele services verkopen, behoeven volledige decriminalisering van hun werk om hun veiligheid en gezondheid te kunnen waarborgen.

We willen dat schadelijke praktijken, zoals politie intimidatie en illegale registratie door gemeenten, nu stopt. We zijn tegen een wettelijk systeem dat lijkt op het Noordelijke/Zweedse model, waarin de klant en/of derden strafbaar worden gesteld door met sekswerkers te werken. We pleiten voor een systeem zoals dat in Nieuw-Zeeland: volledige decriminalisering. Op die manier wordt sekswerk als (gewoon) werk gezien, waardoor sekswerkers toegang hebben tot een vastgesteld raamwerk van arbeidsrechten.

Elk onderzoek wijst op het belang van volledige decriminalisering, dit is geconcludeerd door de [World Health Organisation](#) (zie ook [hier](#)), [UNFPA](#), [Amnesty International](#), [UNDP](#), [Human Rights Watch](#), the World Bank (zie bijvoorbeeld [hier](#)), the [Global Alliance Against Trafficking in Women](#) (GAATW), [the International Community of Women Living with HIV](#) en the [International Women's Health Coalition](#). Organisaties die door sekswerkers worden geleid pleiten eveneens voor de volledige decriminalisering van sekswerk. Onder andere de Nederlandse organisatie [PROUD](#), [the International Committee for the Rights of Sex Workers in Europe](#), The [Tampep](#) European Network of Migrant Sex Workers (zie ook [hier](#)), the [Asia Pacific Network of Sex Workers](#), The [Africa Sex Workers Alliance](#), en nog veel meer –door sekswerkers geleide organisaties.